

LBRIS

We know
books

Dan Covaci

MOZAIC URBAN

 *Covânt și Carte*

București, 2026

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
COVACI, DAN

Mozaic urban / Dan Covaci. . - București : Cuvânt și carte, 2026

ISBN 978-630-95388-4-0

821.135.1

Copyright © 2026 Editura Cuvânt și carte, pentru prezenta versiune.

Toate drepturile asupra acestei ediții sunt rezervate editurii.
Reproducerea oricărui fragment din lucrarea de față este posibilă
numai cu acordul scris al editurii.

E ora două. Liceenii se adună în cafenele cu motricitate a oamenilor din fabrici la ora stabilită pentru a da gata porțiile din farfuriile de la cantină. Îs ca microbii după ce trec cele trei secunde.

Zumzete. De ce oamenii nu folosesc cuvinte? E un joc așa de interesant! Clar ne exagerăm reacțiile. Sinceritate, alt nume de ăla care sună bine, dar nu-i place nimănui. Cum să nu râzi la glumele neamuzante făcute de gagică-tu? E simpatic, cu păr lung și cu tricou galben pe care scrie *Sex Pistols* cu graffiti roșu. Se îmbracă bine și pare că se spală în urechi. Le are pe toate. Ea îmi pare că are vreo 26, totuși. Mi se pare că e mult prea în vârstă pentru el. Ce știi eu? Poate e, poate nu e. Fetele sunt mai „bătrâne” decât băieții în adolescență.

Dacă fac o comparație, a fost cea mai frumoasă perioadă din viața mea. Aș fi trăit-o altfel? Da, poate aș fi trăit-o altfel. Nu sunt sigur că rezultatul final întruchipează potențialul maxim. Nu cred că sunt așa de importante începuturile, dar contează, totuși contează... Mă gândesc la vorba spusă de unu' ca mine care bănuiesc că era mai la jumătatea vieții și nu a făcut nimic atunci când a venit cu: „Tinerețea e irosită pe cei tineri”.

Nu am timp de supărări. Alung melancolia precum scrumul țigării până în fundul scrumierei. Astăzi sunt și eu iubit de cineva. O puicuță a acceptat să iasă cu mine pe la ora șapte. Băi, și e frumoasă foc! Brunetă, picioare lungi, sâni fermi și tineri. Are o aluniță deasupra buzei care prinde viață și face aerobic atunci când ea râde ori mestecă un croasant sau bea o cafea. Aici am întâlnit-o. Da, fix aici, pe terasa din mijlocul trotuarului unde oamenii trec cu pașii lor grăbiți care ridică praful și ți-l aruncă în ceașcă. O fi din ură ori un gest ce exprimă „dă-te din drum, leneșule, nu vezi că am treabă?” Și eu am treabă, nu vezi? Încerc s-o combin pe gagicuța asta. Deloc simpatici trecătorii ăștia. Mașinile le percep ca fiind mai prietenoase, le văd ca parte din decor – până la urmă sunt într-un oraș –, fac parte din „natură” ca un susur de apă dulce sau ca atunci când ești pe pupă și sarea îți umple nările, albastrul și salturile în semicerc ale delfinilor îți îneacă privirea, iar urechile ți le înfundă ciripitul păsărilor.

Razele de soare își aveau baletul lor, era o scenă deschisă, vastă și primitoare ca orice zi de mai. Probabil dansau Coppélia¹, ce știu eu? Vreau să zic că afară era frumos și că strălucea soarele. *Soarele strălucea strălucitor.* Câmpiile erau verzi, de un verde... verzui, iar norii erau pufoși, pufoși ca spuma laptelui. Era un peisaj de pe o cutie de Almette. „Almette, puțin spus perfectă.” Nu le mai știu sloganul.

¹ Coppélia – balet comic cu muzica de Léo Delibes și coregrafia lui Arthur Saint-Léon (1870), inspirat din nuvela „Omul de nisip” de E.T.A. Hoffmann; are ca protagonistă o păpușă mecanică ce pare că prinde viață.

I.

„Suntem pasagerii porniți înspre tărâmul cunoașterii”

Eu stau în a doua bancă de pe al treilea rând. Sunt pe rândul de la geam. Știți cum sunt poziționate băncile în școlile românești, nu? Încăperile sunt ca niște vagoane cu trei șiruri de scaune, noi suntem pasagerii porniți înspre tărâmul cunoașterii. Ciu-ciu! E ceva extraordinar ce se întâmplă.

Mă uitam pe geam, din cauza asta m-am apucat de descrierea aceea. Apuc și eu, ce să fac dacă mă apucă? „Apucă” sună ca un diminutiv de la „apă”.

Suntem la ora de franceză. O oră stăm cu un francez, el vorbește și noi vorbim cu el. Ne înțelegem ca turcii. Uite așa facem două limbi într-una singură! Nimic prea greu pentru un pasager pe șinele iluminării. Suntem pe calea (ferată) cea bună.

Mi-a strigat numele, semn că l-a deranjat privirea mea spre un orizont mai puțin limitat. Ca răspuns, eu

i-am zis cum îi spunem lui: „monsieur professeur”² cu același timbru vocal pe care l-a folosit și el: puțin răgușit, o voce de bariton sau de tenor care a cântat toată noaptea.

– Mă scuzați, dar nu am putut să nu mă uit la păsărelele alea care stau pe acoperișul sălii de sport și să nu-mi pară rău că ele sunt afară și nu vă pot asculta.

M-a pus să citesc cu voce tare un text sanscrit, o fi fost o muștrare profesorală pe lângă sau ceva. O fi fost și simțul umorului. Trebuie să fii oleacă amuzant între adolescenți, între flăcările astea infernale care mocnesc la apogeul virilității și al idealurilor. Niște capete în nori cu pantalonii pietrificați în zona cracilor. Stau cu 26 d-ăștia 5 zile din 7 într-un vagon cu trei rânduri care duc spre gara cunoașterii. „Niște budiști împuțiți, domn'le!”, cum ar zice Radu Banciu. Radu Banciu!

Țin minte că arătam toți așa de ciudat în clasa a IX-a! Eu eram cu freza aia ca după ploaie, bretonelul dat într-o parte, așa ca Justin Bieber sau ca o contabilă. Îmi creșteam părul de rocker într-un liceu teologic. Băi, rebeliunea e câteodată penibilă. Cine știe? Lasă-i să fie cine sunt. Aveam parcă toți capul prea mare pentru corp. Eram niște caricaturi care se grăbeau; se grăbeau să crească, să vadă, să experimenteze, să fie oameni mari. Capete mari cu mânuțe de T. rex care țin prezervative și pachete de țigări.

Era era (am folosit același cuvânt din motive financiare) lookului și a supărării, a certurilor cu părinții și a depărtării de norme, totuși voiam să fim incluși. E un paradox.

² domnule profesor (fr.)

– Monsieur ... (aici mi-a zis numele), nu mai bine ești tu atent la ce cripesc eu ca după să le poți spune și lor?

– Avec tout le respect, monsieur³, dar nu ar fi mai ușor să deschidem geamul și să le dăm (cu același timbru) *franzela necazului*? Știți cum îs păsările, cu capul în nori.

Au hălălăit toate curcile, ziceai că proful era bătrânul MacDonald și, știți voi, tipul avea o fermă.

Mna, copiii-problemă și ăia eminenți iau rândurile din față. Cine să facă diferența? Treceți dincolo de bariere să vedeți oleacă de sol (do, re, mi, fa, sol) gri, să aveți oleacă de criză existențială, să fiți Jackie Chan strigând „cine sunt eu?”⁴ în mijlocul desertului Zahara.

Mă rog, că na... liceu teologic. S-a dat verdictul „senc”, *franzela necazului*! De obicei era „sis”. La câtă franceză știu, nu cred că aș merita nici să mă uit la vreo baghetă, darămite s-o mănânc.

S-a cam terminat ora. Statura de rinocer (#Eugen Ionescu⁵) s-a îndreptat spre ușă. Soarele strălucește mai tare când ai parte de „libertate”, de-o pauză. Pun pariu că abia aștepta să fumeze o țigară Dunhill de aia de-a lui și să vorbească cu acel coleg preferat pe care toți îl au la locul de muncă.

³ cu tot respectul, domnule (fr.)

⁴ Aluzie la filmul de acțiune „Who Am I?” (1998), scris și co-regizat de Jackie Chan: personajul său supraviețuiește unui accident, își pierde memoria undeva în Africa și, întrebând întruna „cine sunt eu?”, ajunge strigat astfel de tribul care îl salvează.

⁵ Aluzie la Eugen Ionescu (Eugène Ionesco), dramaturg româno-francez, întemeietor al teatrului absurdului și la piesa sa „Rinocerii” (1959), în care locuitorii unui oraș se transformă pe rând în rinoceri — metaforă a conformismului și a pierderii individualității.

Pauzele pentru mine erau caterincă. Făceam hazard și harababură cu vreo doi-trei din clasă. Era un joc de-a care-i mai amuzant, care-i mai maimuță. Toată perioada asta de interacțiune adolescentină, de fapt, e un joc de-a care-i mai maimuță. Am învățat multe din această măsurăreală; am învățat că întărește legăturile și le înlesnește. Am învățat cui să-i fiu clown și cui nu, înainte eram clown pentru toată lumea. Meh! Era frumos și așa, ce să zic?

Într-o pauză, în clasa a X-a, am dat de bibliotecă. Încercam să caut răspunsuri la întrebările la care conștiința comună rămânea fără cuvinte. E fabulos câtă somnolență este în sufletul celor mari. Unde e curiozitatea, ce s-a întâmplat cu urcatul muntelui? Ce s-a întâmplat cu: „Ce mai face Roxana Babenco”?

La început, o întrebam pe Minerva asta blondă care sălășluia sub scările care duceau la primul etaj al liceului. Cred că îs niște locuințe sub monopolul lui Harry Potter. Era un ungher smiguesc, cu puțină lumină și miros de cărți vechi. Îmi plăcea sub scări, mă atrăgea ceva ce nu puteam să explic în cuvinte. Era ca un miros de plăcintă cu mere și scorțișoară, era mirosul de cafea de dimineață sau ca sunetul dat de a can of beer popping⁶. Ken o întreabă pe Barbie ce să-i cumpere de ziua ei, ea îi răspunde: HaineKen. Simțeam că acolo mi-e locul, deși nu aveam aspirații de intelectual. Odată mi-a zis Minerva mirată cu mirare. Mir. „Cum adică, tu citești filosofie și vrei să te duci în Spania, la căpșuni?” A rămas undeva cu mine întrebarea asta retorică, o scot la suprafață în toiul nopților

⁶ o doză de bere care se deschide (eng.)

nedormite, când mă strecor din casă pe la 3 dimineața să fumez o țigară pe o bancă în părculețul de lângă muzeu. Îmi place să stau în raza statuii depictând lupoaica despre care știm că i-a ocrotit pe frații RR. Rolls-Royce. Teribil! Radu Banciu!

Mă gândesc la cine sunt și încotro mă îndrept. Mă simt deasupra tuturor și dedesubtul aspirațiilor mele. Simt că îmi fac probleme singur, că formulez o ecuație mult prea complicată pentru un răspuns extrem de simplu. Nu-mi place ideea de simplu...

Așa că sunt la bibliotecă, unde e acea zare aurie care străbate perdelele trase. Suntem într-o buclă, un cerc de prieteni sau o altfel de denumire dată oamenilor care se plac. O adunare ad-hoc în jurul focului ăluia care mi se pare că e de vreo 38 de ani. Nu am înțeles niciodată de ce oamenii mari au răbdare cu ăștia mici. Sunt energii aflate la poluri diferite. Predispoziția înspre strigăt și prosteală. Le văd, dar ce să le fac? Mă cred deasupra lor, eu nu îs așa.

Biblioteca era mult mai mult decât un lăcaș al prieteniei, era un ungher retras pentru exersarea dibăciei sexuale, pentru o profesoară să își fumeze țigara, pentru validare și pentru cărămizi în piept.

În spatele rafturilor încercam să apuc sânii mari ca niște pepeni ai unei fete vișinii. Timidă, dar îndrăzneată. Îmi plăcea acel joie de vivre⁷ al ei (cât tupeu să enunț fraze în franceză!). Avea momente când sclișea de inteligență, alteori era inertă ca o păpușă gonflabilă. Mai era

⁷ bucuria de a trăi (fr.)

o tipă înaltă cu ochi verzi, nu-î plăcea nimănui, dar eu o plăceam, îi vedeam farmecul. Avea voce răgușită și trecea drept proastă, drept sau stâng, nu știu să îți zic, nu am apucat s-o cunosc, doar am apucat-o de fund, de sâni, îi mușcam buzele. Bordel, frate! Doar în filme există tatonairea asta victoriană între da și nu. În viața reală ne mistuie dorința și ne înfulecăm cu lăcomie.

Drept să îți spun, fiecare încăpere dintr-un liceu are atribuții multiple. În clasa a XI-a A se adunăăștia să joace cărți, în sala de sport e comitetul regenșilor, al elitelor și al sportivilor. După sala de sport e consiliul de aprobare a țigărilor la fir, la fel e și toaleta de la etaj. E atâta fum și invizibilitate încât mă aștept să apară Undertaker⁸ gata să mă ducă pe ultimul drum.

Eu mă duc să fac pipi la baia copiilor, acolo miroase a suculeț la cutie. Era un sanctuar, până când s-au trezit doi deștepți să fumeze iarbă într-un box office cu un closet. Să strice ei mirosul de suculeț, să-l pângărească?! Lepădături.

Numai deăștia găsești, să știi că mare e grădina Domnului! E de laudat faptul că profesorii acționează în spiritul creștinismului. Îți iubești aproapele, crezi în penitență. Cum era și ăla care, după o sticlă de vin de țară, a venit să lepede demonul băuturii. S-a pocăit tocmai în WC-ul fumătorilor. Fum cu miros de struguri, erau și pe atunci, dar nu chiar așa de populare, zic de vape-uri. Mă rog, lucrurile astea sunt primele care îți vin în minte, te

⁸ Undertaker („cioclu”, în engleză) – personaj celebru de wrestling (WWE), cunoscut pentru aparițiile teatrale, funebre, învăluite în fum.

marchează. Pozitivitatea nu vrei s-o analizezi, cel mult îi guști aroma, îi lauzi compoziția, îți spui cât de mult îți place și cam aia e. Astelalte te frământă, te întorci 180 de grade doar ca să le vezi cât mai bine, ți-e frică și scârbă de ele, vrei să schimbi ceva ca să nu mai dai ochii cu ororile care îți bântuie gesturile, somnul și felul de-a fi.

S-a sunat, acum avem ora de desen. Proful se potrivea cu o vorbă pe care o zicea Hesse⁹ despre dozele mici de iubire. Împarte-o în cercurile tale și în situațiile mărunte care te au protagonist, ești o statuie a speranței. E o filosofie mult prea... să fie înțeleasă de niște colți ascuțiți ai unor fețe pline de coșuri. Pun pariu că acum profesorul e în memoriile noastre alături de amintirile dragi cu trecutul în care aveai un metru și fugeai prin curtea lu' bunică-ta cu o plăcintă cât o limbă de balenă, umplută cu dulceață. Îmi crește inima, stă să îmi rupă o coastă.

Mă uit la tipa aia din prima bancă de pe rândul din mijloc. Îmi pare frumoasă, superbă. Mi-a plăcut de cum am văzut-o intrând în clasă, pe la începutul semestrului doi. Se transferase, ceva legat de profil, nu mai țin minte cauza, dar mi-a picat bine că a făcut-o. Are o față de verigă, năsuc mic și ochi prea mari pentru fața ei, are și părul scurt, ceea ce îi accentuează trăsăturile deloc aspre, is plăpânde și rotunde cum sunt gogoșile lu' bună-ta, ca niște testicule de taur date cu zahăr vanilat. M-am luat de la plăcinte... Ce vrei? Ce am zis?

⁹ Hermann Hesse (1877–1962) – scriitor germano-elvețian, laureat Nobel (1946). Aluzie la un gând al său: că poți acoperi lipsa de iubire din lume prin mai multă iubire în gesturile mărunte, cotidiene.